

1 Kořenový systém kruštíku tmavočerveného (*Epipactis atrorubens*) může dosahovat délky i 50 cm (vlevo), a klonální rozmnožování k. šírolistého (*E. helleborine*) z adventivního pupene na kořeni vyrůstajícím z oddenku (vpravo). Foto J. Jersáková

Ve speciální části se seznámíme s 37 druhy a poddruhy orchidejí vyskytujících se v současnosti v jižních Čechách a jedním již vyhynulým druhem, rudohlávkem (vstavačem) štěničným (*Anacamptis coriophora*), známým na území Jihočeského kraje z jediné lokality od Tábora z 19. století (Čelakovský 1883). Každý druh je detailně

představen řadou kvalitních snímků, včetně záběrů semen, semeníků, brylky a sloupku. Znalci knih předního evropského orchideáře Karla Kreuze, které vždy nabízejí nešední fotografický požitek, se jistě neubrání srovnání. Ke každému druhu jsou dále vytvořeny dvě mapy rozšíření. Síťová mapa jižních Čech dokumentuje výskyt druhu do r. 1970, do r. 2000 a po r. 2000, zatímco plošná mapa republiky ukazuje výskyt v jednotlivých fytochorionech před a po r. 1970. Základní charakteristika druhů je doplněna o grafické znázornění fenologie a kresbu podzemních orgánů.

Třetí část představuje seznam maloplošných zvláště chráněných území jižních

Čech s výskytem orchidejí. Po krátkém představení chráněného území následuje výčet zde rostoucích orchidejových taxonů a dalších rostlinných druhů. Každé území je doplněno fotografií biotopu, historickou a recentní ortofotomapou.

Rozsahem a hloubkou informací jde o ojedinělou knihu, navíc jsou autoři schopni popsat vědecké poznatky srozumitelně široké veřejnosti. Orchidiot, který se orchidejemi zabývá odborně po velkou část svého života, by v textu našel drobné nepřesnosti v ekologii, ve fenologii nebo v zobrazení podzemních orgánů, což však nijak neubírá na kvalitě dané publikace. Na základě výzkumů posledních let také došlo ke zpřesnění některých charakteristik druhů. Např. u korálice trojklané (*Corallorhiza trifida*) byla prokázána přítomnost chlorofylu a částečná schopnost fotosyntézy (Cameron a kol. 2009). Zároveň se ukazuje, že druh je obligátně samosprašný (Claessens a Kleynen 2011), neboť vždy tvoří plody ze všech květů (podobně jako okrotice bílá – *Cephalanthera damasonium*), a dosud nebyl prokázán přenos pylu hmyzem, byť se předpokládá, že příležitostnými opylovači by mohli být komárovití a smutnicovití (ty černé mušky, co vám doma lezou z květináčů).

Vysoká cena knihy odpovídá její kvalitě, která zcela jistě čtenáře navnadí na letošní sezonu orchidejí – obvykle začíná u nás již koncem dubna.

**Vydal Jihočeský kraj, 2022, 568 str.,
https://zp.kraj-jihocesky.cz
Doporučená cena 800 Kč**

Použitá literatura uvedena na webu Živa.

ústavu Biologického centra AV ČR a PřF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, se ve své podvečerní plenární přednášce dotkla kromě čichových schopností ptactva a jejich vlivu na interakce s rostlinami a býložravým hmyzem také tématu postavení žen ve vědě. Biolog Peter Mikuľa z Technické univerzity v Mnichově se věnoval poznatkům o vzorech v únikovém chování živočichů, biologických a environmentálních faktorech ovlivňujících toto chování a využití získaných znalostí v praktické ochraně přírody. V závěrečné plenární přednášce se zoolog Jan Pluháček z Ostravské univerzity a Zoo Olomouc zaměřil na téma managementu a regulace populací v zoologických zahradách. Do hledáčku médií se rovněž dostal entomolog Jan Walter ze Západočeského muzea v Plzni, který se v příspěvku, s nímž zabodoval i u České společnosti entomologické, věnoval invazivnímu druhu sršní asijské (*Vespa velutina*), jejíž hnízdo bylo v r. 2023, vůbec poprvé u nás, objeveno na Plzeňsku.

Zoologické dny 2024 neukázaly jen sdílení vědeckých poznatků, ale také inspiraci pro další generace přírodovědců. Jejich poselství je jasné – naše poznání o přírodě a rozmanitosti živočišné říše se neustále rozšiřuje, a s ním i možnosti efektivně ochránit přírodní bohatství.

**Šrobník abstraktů z konference
ke stažení ve formátu pdf na
www.ivb.cz/vyzkum/zoologicke-dny**

Stanislav Ožana

Ostrava hostila po 10 letech Zoologické dny

Zoologické dny se znovu vrátily do Ostravy. Již 53. ročník největší československé konference zoologů přilákal do nového areálu City Campusu Ostravské univerzity téměř 500 účastníků.

Zoologické dny každoročně pořádají Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, Ústav botaniky a zoologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Česká zoologická společnost spolu s partnery z univerzit a výzkumných institucí. Letošní ročník proběhl v režii katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

Do kampusu dorazilo na 483 registrovaných účastníků z České republiky, Slovenska, Polska, Portugalska, Německa, Maďarska a Turecka. V konferenčních místnostech se uskutečnilo 144 přednášek a chodby zdobilo 144 posterových prezentací.

Úvodní plenární přednášku měl evoluční biolog Karel Janko z Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR a Ostravské univerzity na téma, jak genetické interakce a regulace genů v hybridních a polyploidních organismech přímo formují pozorova-

telné vlastnosti organismu (fenotypy), což podle jeho vyjádření vyžaduje přehodnocení tradičního vnímání vztahu mezi genetickou výbavou organismu (genotypem) a fenotypem. Následně se naplno rozběhl dvoudenní program přednášek, který se v určených časech odehrával v pěti paralelních sekcích zaměřených jak na obratlovce, tak bezobratlé živočichy.

Tradiční součástí Zoologických dnů byla studentská soutěž sponzorovaná Moravskoslezským krajem a firmou Megabooks CZ spol. s r. o., a jako každý rok také časopisem Živa, do níž bylo zařazeno 51 přednášek a 64 posterů. Vybrány a oceněny byly tři nejlepší poster a tři nejlepší přednášky. Kromě toho si někteří účastníci odnesli ocenění za nejlepší přednášku nebo poster od České společnosti entomologické a České společnosti ornitologické. Mezi oceněnými nechyběli ani studentky a studenti Ostravské univerzity.

Z programu bychom pak mohli bezesporu vyzdvihnout hned několik výrazných momentů. Jedna z nejspěšnějších českých vědkyň, Kateřina Sam z Entomologického